

виразними і багатозначними" [6, с.193]. Допоміжними засобами є перелік та ритміко-просодичні засоби. У перспективі слід дослідити роль ритміко-просодичних засобів у формуванні епіко-ліричної тональності.

1. Брандес М. П. Стилистика немецкого языка.-М.:Высш школа, 1980. – 320 с. 2. Васильева А.Н. Газетно-публицистический стиль речи. – М.: Русс. яз., 1982. – 198 с. 3. Домашнев А. И., Шишкина И.П., Гончарова Е.А. Интерпретация художественного текста. – М.: Просвещение, 1989. – 205 с. 4. Іваненко С. М. Поліфонія тексту. – К.: Видавничий центр КДЛУ, 1999. – 318 с. 5. Іваненко С. М. Система тональностей тексту та її екстралінгвістичні чинники // Семантика мови і тексту. – Івано-Франківськ.: Плай, 2000. – с. 208-213. 6. Лесин В.М., Пулинець О.С.

Словник літературознавчих термінів. – К.: Рад. школа, 1965, 431 с. 7. Літературознавчий словник-довідник. / ред. Р.Е.Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ "Академія", 1997. – 752 с. 8. Потєбня О.О. Естетика і поетика слова: Збірник. – К.:Мистецтво, 1985. – 304 с. 9. Эткинд Е.Г.. Ритм поэтического произведения как фактор содержания // Ритм, пространство и время в литературе и искусстве. / Сб. статей. Ред.кол.Б.Ф.Егоров и др. – Л.:Наука, 1974. Kirsten B. Die Bauern, 106 // GEO. Das Magazin für Geschichte. – N 6. – 2001. – S. 106-109. 11. Kellermann B. Reisen in Asien. – М.: Просвещение, 1964. – 174 с. 12. Mann Th. Buddenbrooks. – М.:Иностранная литература, 1963. – 686 с. 13. Hassenkamp Katja. Jean und Jeanne stehen steinern am WEge // Süddeutsche Zeitung. – N 201. – 1997, S. 20.

Надійшла до редколегії 20.05.10

Л. Халецька, викл.

ІНТЕРНЕТ І ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Досліджено соціолінгвістичний аспект неологізмів сучасної французької мови, що виникли під впливом розвитку інформаційних Інтернет-технологій, проаналізовано їх значення, встановлений їх зв'язок із відповідними галузями суспільного життя.

Ключові слова: неологізм, Інтернет-технологія, соціолінгвістичний аспект.

Исследован социолингвистический аспект неологизмов современного французского языка, которые возникли в результате воздействия информационных Интернет-технологий, было проанализировано их значение, установлена их связь с соответствующими отраслями общественной жизни.

Ключевые слова: неологизм, Интернет-технологии, социолингвистический аспект.

The sociolinguistic aspect of modern French neologisms, which arose up under the development of IT technologies has been investigated. Neologisms value has been analysed and defined their connection with the proper industries of public life.

Key words: neologism, IT technologies, sociolinguistic aspect.

Інформаційна революція, тісно пов'язана з Інтернетом чи більш точно з інформаційними і комунікаційними технологіями (ІКТ), останнім часом зумовила появу чи не найбільшої кількості лексикофразеологічних інновацій.

Сучасне суспільство отримало назву інформаційного (*la société de l' information*) чи суспільства знань (*la société de la connaissance*). Концепція "інформаційного суспільства" з'явилася в середині 1990-х років. Думка, висловлена американським віце-президентом Алом Гором про визначальний вплив на подальший розвиток суспільства потенціалу, яким володіють ІКТ, виявилася пророчною. З нею цілком збігається погляд Єврокомісії на місце інформаційного суспільства в цивілізаційному поступі, висвітлений в опублікованій у січні 1994 р. книзі "Зростання, конкурентноздатність, зайнятість". Інформаційне суспільство розглядається в ній як необхідна передумова вступу у ХХІ ст. У серпні 1997 р. прем'єр-міністр Франції Ліонель Жоспен підкреслив політичну значимість концепції інформаційного суспільства, яка також підкреслює важливість Інтернету для вирішення проблем освіти, охорони здоров'я, продовольства, загалом для задоволення спільних життєвих потреб людства [3, pp. 532-533].

Поняття *Internet* є основою синонімічного ряду *un réseau des réseaux, un ressource publique mondiale, une ville-monde, un ressource rare, la toile, le web, un déclencheur de développement, l'inclusion numérique* : *"L'approche adoptée soutient que nous disposons d'un outil puissant, un "déclencheur de développement" (development enabler), pour résoudre les problèmes d'éducation, de santé, de nutrition, en favorisant l'"inclusion numérique" de toutes les communautés de la planète, en rapprochant ceux qui possèdent de ceux qui n'ont rien, en multipliant les échanges grâce à l'emploi de l'Internet pour satisfaire les besoins fondamentaux de tous"* [3, p. 532].

Майже одночасно, на кінець 1990-х рр., з'явилася поняття *"société de la connaissance"* (суспільство знань), яке використовується, зокрема, в університетських колах як альтернатива поняттю *"société de l' information"*. Саме термін *"société de la connaissance"* або його варіант *"sociétés du savoir"*

був прийнятий ЮНЕСКО, що зумовлено більш широким суспільним контекстом цього поняття, яке охоплює соціальні, культурні, економічні, політичні та інституційні трансформації, а також зростаючу неоднорідність суспільного розвитку. Відповідна думка була висловлена Абдул Вахід Ханом, віце-генеральним директором ЮНЕСКО з питань інформації і комунікації: *"La société de l'information est la pierre angulaire des sociétés du savoir. Alors que, pour moi, la notion de "société de l'information" est liée à l'idée d'innovation technologique, la notion de "sociétés du savoir" comporte une dimension de transformation sociale, culturelle, économique, politique et institutionnelle, ainsi qu'une perspective de développement plus diversifiée. À mon sens, la notion de "société du savoir" est préférable à celle de "société de l'information" car elle fait une place plus large à la complexité et au dynamisme des changements qui sont à l'œuvre. (...) Le savoir en question est utile non seulement pour la croissance économique, mais aussi parce qu'il contribue à l'autonomie et au développement de la société dans son ensemble"* [17].

Інтернет створив свій власний світ, якому притаманні власні територіальні конфлікти, власні ієрархія, суверенітет, адміністрація для керівництва віртуальним суспільством. Появою віртуального світу, який став політичною й економічною реальністю, обумовлено виникнення термінів, які характеризують різні аспекти його життєдіяльності, зокрема *l'interopérabilité, la souveraineté numérique, l'administration électronique (l'e-administration), le gouvernance en réseau ou gouvernance électronique, la communauté virtuelle en ligne* : *"L'Internet permet donc de plus en plus aux différents systèmes d'information, hétérogènes, de communiquer entre eux, d'échanger des données. Mais ce mouvement, appelé "interopérabilité", ne se réalise pas dans la douceur. Ce mot, qui semble appartenir au vocabulaire technique, recouvre en fait une réalité politique et économique. L'interopérabilité n'est pas un concept neutre, pur produit de l'évolution technologique. Elle s'effectue selon certains rapports de forces. Il existe des conflits de territoires, de hiérarchies, sur les réseaux, des*

querelles de frontières entre systèmes d'information. Les questions " qui domine qui ? ", " qui dépend de quoi ? " ou " qui prend ses ordres où ? ", voire " qui mange qui ? ", existent, comme dans le monde politique et économique classique. Bref, les réseaux sont agités par des problèmes de pouvoir, à tous les niveaux, y compris à celui des États.

On peut évoquer, pour mieux comprendre notre société en réseaux, une " **théorie de la souveraineté numérique** ", qui s'énoncerait ainsi : " chaque structure est dite **souveraine numériquement** quand elle parvient à créer une **interopérabilité** entre les sous-structures qui la composent, et à éviter l'**interopérabilité non désirée** avec les structures dont elle dépend ". L'**interopérabilité** est ici comprise comme un concept plus large que dans le domaine de l'informatique" [2, pp.509-510].

Не виключеною є можливість **фрагментації (la fragmentation)** чи **балканізації (la balkanisation)** віртуального світу, зумовлена діяльністю авторитарних режимів [1, p. 528].

Новітні Інтернет технології здійснюють вплив на різноманітні аспекти суспільного життя. Найбільш відчутним є цей вплив в економіці.

Інтернет – головний фактор, який впливає на світову економіку. Ми присутні під час Інтернет-революції (**la révolution de l'internet**), коли Інтернет-економіка (**l'e-économie**) розвивається над швидкими темпами, що зумовлює створення чисельних неологізмів. Серед них – **e-Business**, під яким розуміють об'єднання підприємством засобів на основі інформаційних і телекомунікаційних технологій з метою покращення функціонування підприємства та, відповідно, зростання його ваги у власних очах, для його клієнтів та партнерів.

E-Business розповсюджується не тільки на віртуальні підприємства (які отримали назву **click and mortar**), але й на традиційні підприємства (**brick and mortar**) [13].

Складовою частиною **e-Business** є **e-Commerce** або **Commerce électronique** (електронна торгівля), яка в свою чергу викликала до життя низку неологізмів. Зокрема, клієнт, який здійснює купівлю за допомогою Інтернету, називається **cyberconsommateur** (кіберспоживач).

Більшість сайтів електронної торгівлі є Інтернет-магазинами, функціонування яких передбачає наявність необхідних елементів, таких як **un catalogue électronique en ligne** (електронний каталог), **un moteur de recherche** (для пошуку продукції за критеріями: марка, ключове слово, ціна, тощо), **un caddie virtuel/ un panier virtuel** (віртуальний возик/кошик), **le paiement sécurisé en ligne (accounting)** (електронна оплата) [13].

Можна спостерігати появу синонімічних рядів для позначення купівлі-продажу через Інтернет: **l'achat en ligne, le magasinage en ligne, l'achat sur Internet, les ventes d'ordinateurs** [14]: "... le domaine de l'informatique rapporte plusieurs milliards de dollars aux **commerçants virtuels**. Un autre secteur a cependant connu une bonne année, puisqu'il a réussi à surpasser **les ventes d'ordinateurs**... Impossible de savoir si c'est la présence remarquée de la gente féminine sur **les sites d'achat en ligne**, mais il est clair que la stratégie de plusieurs détaillants fonctionne... Ainsi, en 2006, il s'est **vendu, sur Internet, pour 17,2 milliards de dollars d'ordinateurs**, contre 18,3 milliards de dollars de vêtements, chaussures et accessoires. Même si cette croissance **du magasinage en ligne** a été plus que convainquante l'année dernière, il faut tout de même préciser que les 18,3 milliards de dollars générés sur Internet en 2006 ne représentent qu'un maigre 6 % des ventes globales des détaillants". Цитований уривок представляє також Інтернет-неологізми на позначення но-

вих торговців (**commerçants virtuels**) і віртуальних платіжних засобів (**dollars d'ordinateurs**).

Створені спеціальні терміни для осіб, діяльність яких пов'язана з електронною економікою чи електронною торгівлею: **consultant pour l'internet** (спеціаліст, який допомагає підприємствам розвиватися чи урізноманітнювати їхню діяльність в мережі; іншомовний еквівалент: **e-business consultant**); **téléstratège** (відповідає за стратегічний розвиток підприємства за допомогою Інтернет-комунікацій; іншомовний еквівалент: **e-business strategist**); **télétravailleur** (робітник, який працює вдома, використовуючи телекомунікаційні й інформаційні засоби; іншомовний еквівалент: **small office home office (SOHO)**) [11].

Неологізм **e-Science** загалом характеризує вплив інформатики на різноманітні наукові галузі: "**Le terme e-Science a été imaginé au Royaume-Uni par John Taylor, fin 2000, alors qu'il était directeur général des conseils de recherche**" [12].

Нові інформаційні технології широко використовуються в медицині. Тут ми можемо спостерігати появу таких неологізмів, як **la téléchirurgie, la téléassistance opératoire, la chirurgie assistée par ordinateur, la chirurgie robotique, les robots-chirurgiens, la télééchographie robotisée (TER)** [15]. Дослідження, що мали на меті використання досягнень робототехніки в медицині і хірургії, призвели до народження нової і багатообіцяючої науки – **la biorobotique**.

Лексична інновація в свою чергу часто стає основою для серії похідних. Наприклад, **podcaster – podcast** (n, m), **podcasterie** (n, f). **Podcast** – це аудіо чи відеофайл, який поширюється Інтернетом за допомогою блогів, **podcasterie** – діяльність зі створення подібних файлів. Можна визначити **podcast** як особливий тип комунікації й одночасно аудіо або візуальний твір, поширений головним чином серед молоді: "**A seulement 33 ans, Loïc Le Meur est le gars qui compte dans la blogosphère... Le voilà aujourd'hui pape du podcast... Passer du blog au podcast... est aussi naturel pour lui que, pour Lagardère, zapper de " Paris Match " à Europe 1**" [7, p. 47].

У поданому уривку представлені два неологізми, пов'язані з революцією в засобах масової інформації. На основі Інтернету виник світ специфічних засобів інформації, об'єднаних загальною назвою **blogosphère** – сукупність блогів, що існують у світі. Подібні сайти, які спочатку отримали назву **les veblogs**, невдовзі почали функціонувати під короткою назвою **blog**. Вона позначає особливий тип вебсайтів, часто особистого характеру, який складається з текстів, зображень, гіпертекстів, на які відвідувач може реагувати. Існує низка синонімічних термінів на позначення цього типу сайтів: **carnet web, cybercarnet, weblog, blog, journal web, webjournal, joueb** [6, p.23].

Неологізм **blog** дав життя серії похідних: **blogueur, blogueuse, bloguer, blogeoisie** (означає найвідоміших власників блогів, які є найбільшою відвідуваними), **blogroll** (список поданих окремою колонкою на сторінці прийому зовнішніх Інтернет-зв'язків блогу; найчастіше йдеться про зв'язки між блогами друзів), **moblog** (слово, що характеризує блоги, які можуть бути активовані дистанційно, головним чином за допомогою мобільного телефону), **blogmania**: "**En France, vous êtes déjà des millions a avoir attrapé le virus de la blogmania**" [4, pp.50-54].

Останнім часом продовжується утворення похідних від лексеми **cyber**, які означають поняття й об'єкти, пов'язані з Інтернетом: **la cyberpublicité, la cyberrecherche, le cybercommerce, le cyberconsumentisme, les cyberétudes et les**

cyberenquêtes, le cybercampus, la cyberformation, le cybermarchandisage, la cyberstratégie [9].

Нові інформаційні технології зробили свій внесок у загострення проблеми злочинності: по-перше, відкрилися ширші технічні можливості для злочинців, по-друге, новий спосіб злочинів і правопорушень народили *cybercriminalité* (кіберзлочинність). Широковживаним є термін *cybercrime* або *cybercriminalité* на позначення злочинної діяльності з використанням інформаційних систем і мереж.

Світ Інтернет-злочинності представлений неологізмами *le cyberpornographie, les bidouilleurs* (hackers), *les arnaques par Internet, le cyberterrorisme, la cybersécurité, E-Qaïda, le cyberattaque, le cyberattentat, la guerre de l'information*: "Mais enfin, qu'est-ce que la *cybercriminalité*?.. Les arnaques commerciales existent depuis toujours, les arnaques téléphoniques depuis des décennies, et nous avons aujourd'hui les arnaques par internet" [17]; "Paradoxe du *cyberterrorisme*: il préoccupe, mais il ne s'est – heureusement – pas encore réalisé. Selon Dorothy Denning, il devrait être défini comme "l'usage calculé de *cyberattaques* ou la menace de celles-ci pour susciter la peur". "Peur", explique-t-elle, est le mot clé: il faudrait qu'un *cyberattentat* cause le même choc sur une population que l'explosion de bombes" [16]; "Le terrorisme est-il réfugié dans le *cyberespace*? Le Web remplace-t-il l'Afghanistan dans son rôle de sanctuaire? Faut-il dire désormais *E-Qaïda*, avec E comme électronique?" [10].

Інтернет перетворився на ельдорадо для букмекерів і круп'є. За останнє десятиліття 15 000 ігрових сайтів (*les jeux en ligne*) відкрили свої портали кібергравцям

(*cyberjoueurs*) [5, p. 107]. Цей віртуальний бізнес контролює співтовариства Інтернет-гравців (*sociétés d'e-gamings*), віртуальні казино (*les casinos virtuels*), зали для гри в покер (*les salles de pokere virtuels*).

Дуже часто небезпечним супутником ігор по мережі стає кіберзалежність (*cyberaddiction*): "Alexandre est accro aux MMORPG, ces jeux de rôles en ligne massivement multi joueurs...Pour "débrancher", il est parti en vacances à l'étranger, vacances qu'il a finalement passées... au *cybercafé*!" [8, p. 11].

Розглянутий матеріал свідчить, що інформаційна революція є одним з найвпливовіших чинників як стосовно різних аспектів громадського життя, так і, відповідно, стосовно лексичних і лексико-семантичних інновацій, спрямованих на збагачення словникового складу сучасної французької мови.

1. Benhamou B., Sorbier L. Souveraineté et réseaux numériques // Politique étrangère. – №3. – 2006. – P. 519-530. 2. De La Coste P. La gouvernance internationale de l'Internet// Politique étrangère. – №3. – 2006. – P. 507-518. 3. Franco R. La fracture numérique : diagnostic et parades // Politique étrangère. – №3. – 2006. – P. 531-544. 4. Geo Ado. – Novembre, 2006. – P. 50-54. 5. L'Expansion. – Juillet-août 2007. 6. Le français dans le monde. – Juin-juillet 2007. 7. Le nouvel Observateur. – 24-31 mai 2006. 8. Sciences Humaines. – Août-septembre 2007. 9. <http://cybermercatique.free.fr/c3.html> 10. <http://cyberpolice.over-blog.com/categorie-7447.html> 11. <http://www.admi.net/jo/20061026/CTNX0609572K.html> 12. http://www.bulletins-electroniques.com/rapports/smm07_021.htm 13. <http://www.commentcamarche.net/entreprise/e-commerce.php3> 14. <http://www.lelezard.com/actu/4440/cybercommerce-la-mode-surpasse-l-informatique.html> 15. <http://robotchirurgie.blogspot.com/2005/05/la-tchirurgie-conference-du-26-mai.html> 16. http://www.terrorisme.net/info/2002/025_cyberterrorism.htm 17. <http://www.vecam.org/article657.html>

Надійшла до редакції 20.05.10

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

О. Калустова, канд. філол. наук, доц.

ТЕМА ЯК ОСНОВА ПОРІВНЯННЯ У ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Порівняння розглядається як пізнавальна операція, стилістична фігура і метод дослідження. Позначаються перспективи міжжанрових та міжстильових порівнянь у перекладознавстві. Обґрунтовується поняття теми як основи порівняння у перекладознавчих дослідженнях текстів різних жанрів та стилів.

Ключові слова: переклад, порівняння, порівняльний метод, тема, стиль, жанр.

Сравнение рассматривается как познавательная операция, как стилистический приём и как метод исследования. Обозначаются перспективы межжанровых и межстилевых сравнений в переводоведении. Обосновывается понятие темы как основы сравнения в переводоведческих исследованиях текстов разных жанров и стилей.

Ключевые слова: перевод, сравнение, сравнительный метод, тема, стиль, жанр.

The comparison is analysed as a cognitive operation, a figure of speech and a method of investigation. Perspectives of interstyle and intergender translology investigations are defined. A concept of theme is grounded as a base of comparison to apply the contrastive method to the translology investigation of texts through genders and styles.

Key words: translation, comparison, contrastive method, theme, gender, style.

Характерною рисою сучасного розвитку теорії перекладу є перехід від створення загальних моделей перекладу з максимально високим ступенем абстракції до перекладознавчих досліджень у конкретних парах мов, а також у конкретних стилях та жанрах. Активні наукові дослідження проблем перекладу текстів різних стилів та жанрів (художній переклад, переклад наукової та технічної літератури, проблеми перекладу ділового листа, рецензії, патенту, вербальної ноти тощо) відкривають шляхи для переходу до міжстильових та міжжанрових перекладознавчих порівнянь. Про те, що це питання вже назріло, свідчить, зокрема, звертання науковців до таких проблем як граматичні трансформації у перекладі текстів наукового та художнього стилів (у дослідженнях О.О. Мушніної), модель перцепції перекладів драматичних та епічних творів (у статті М.О. Павлова).

Порівняння залишається у перекладознавстві одним з основних методів дослідження. Воно є неодмінно присутньою у дослідженнях операцією вже за самим визначенням перекладу. Порівнюються першотвір і переклад або їхні відрізки, переклади, виконані різними перекладачами і на різні мови, тощо.

Вихід на якісно нові порівняння обіцяє якісно нові знання. Тому порівняльні міжжанрові та міжстильові дослідження видаються нам дуже заманливими. Разом з тим, для розвитку таких досліджень важливо розглянути методологічне питання про основу порівняння. Метою нашої теоретичної розвідки є обґрунтування теми як основи, на якій можна порівнювати переклад таких різних за стильовою приналежністю текстів як, приміром, художні, наукові, офіційні.

Для повноти дослідження ми вважаємо за необхідне провести комплексний аналіз порівняння: як пізнаваль-